

University Of Tabriz

Curriculum and Instruction Perspective Journal (CIPJ)

Journal Homepage: cipj.tabrizu.ac.ir

Evaluation of Happy Student Network with SWOT approach in order to provide strategies to improve the curriculum of junior high school

Akram Bashtani ^{*1}, Mohsen dibaei saber ²

¹ MA student, Faculty of education, university of shahed Tehran, Iran
(ak.bashtani@gmail.com)

² Assistant professor, Faculty of education, university of shahed Tehran, Iran

Corresponding author: m.dibaei1359@gmail.com

Received:2022/01/30

Accepted:2022/01/31

Published:2022/03/05

Abstract

The present study aimed to evaluate the student social network (SHAD) with a swot approach in order to provide strategies to improve the curriculum. This research is applied in terms of purpose and descriptive and survey in terms of research method. The statistical population includes two groups of high school teachers and students, District 14 of Tehran, which using random sampling method and Morgan table, out of 515 teachers, 220 people, and 16780 students, 376 people as a sample and were studied. The research tool is a researcher-made questionnaire and in its design, the items are arranged in four sections (strengths, weaknesses, opportunities and threats). Formal and content validity were used to assess the validity of the questionnaire and Cronbach's alpha method was used to assess the reliability of the questionnaire. Data analysis was performed using descriptive statistics (table and graph of frequency, percentage, standard deviation and mean) and inferential statistics (univariate t). After identifying the four dimensions of strengths, weaknesses, opportunities and threats from the perspective of teachers and students according to the results obtained, and using the swot matrix table of aggressive strategies (so) based on the use of strengths to exploit Opportunities, contingency strategies (wo) based on eliminating vulnerabilities that are appropriate to take advantage of opportunities: Adaptive strategies (st) based on using strengths to combat threats, and defensive strategies (wt) Which were presented on the basis of eliminating weaknesses suitable for combating threats.

Findings: The results of the research are explained. Data analysis using multivariate analysis of covariance showed that improving the background and motivational conditions for learning English is effective

Conclusion: The conclusion and discussion of the research are explained. These findings have practical implications for the areas of English language teaching that are discussed in detail.

KEYWORDS: assessment, student education network (SHAD), curriculum, swot approach

مقاله پژوهشی

ارزیابی شبکه دانش آموزی شاد با رویکرد SWOT به منظور ارائه راهبردهایی جهت بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه

اکرم باشتنی^۱، محسن دیبایی صابر^۲*

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شاهد، ایران

^۲* استادیار و عضو هیات علمی گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شاهد، ایران

انتشار: ۱۴۰۰/۱۲/۱۴

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۱

دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۰

نویسنده مسئول: m.dibaei1359@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) با رویکرد SWOT به منظور ارائه راهبردهایی جهت بهبود برنامه درسی انجام شده است. این پژوهش به لحاظ هدف، از نوع کاربردی و به لحاظ روش تحقیق، توصیفی و از نوع پیمایشی می باشد. جامعه آماری شامل دو گروه معلمان و دانش آموزان دوره اول متوسطه، منطقه ۱۴ شهر تهران، که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی و با استفاده از جدول مورگان، از تعداد ۵۱۵ معلم، ۲۲۰ نفر، و از تعداد ۱۶۷۸۰ دانش آموز، ۳۷۶ نفر به عنوان نمونه برآورد و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته می باشد و در طراحی آن، گویه ها در چهار بخش (نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدها) تنظیم شده است. جهت برآورد روایی پرسشنامه، از روایی صوری و محتوایی و برای سنجش پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از توصیفی (جدول و نمودار فراوانی، درصد، انحراف معیار و میانگین) و آمار استنباطی (T تک نمونه ای) استفاده شد.

پس از شناسایی چهار بعد نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها از نظر دبیران و دانش آموزان با توجه به نتایج به دست آمده، و با استفاده از جدول ماتریس SWOT راهبردهای تهاجمی (SO) که بر اساس استفاده از نقاط قوت برای بهره برداری از فرصت ها، راهبردهای اقتضایی (WO) که بر اساس از بین بردن نقاط ضعف برای بهره برداری از فرصت ها مناسب اند، راهبردهای انطباقی (ST) که بر اساس استفاده از نقاط قوت برای مبارزه با تهدیدها مناسب اند و راهبردهای تدافعی (WT) که بر اساس از بین بردن نقاط ضعف برای مبارزه با تهدیدها مناسب اند ارائه شدند.

کلمات کلیدی: ارزیابی، شبکه آموزش دانش آموزی (شاد)، برنامه درسی، رویکرد SWOT

مقدمه

با شیوع ویروس کرونا در شرق آسیا و سپس انتشار ویروس فراتر از مرزهای کشورهای شرقی و همه‌گیری در سطح جهانی، دنیای کرونا زده با فاجعه‌ای بزرگ مواجه شد. در بحبوحه این بحران و پاندومی شدن ویروس کووید ۱۹، آموزش نیز بی‌نصیب نماند و در کشورهای مختلف نظام‌های آموزشی وارد مرحله جدیدی شدند. با وجود این که پیش از همه‌گیری کووید ۱۹، بسیاری از ابزارهای جدید در آموزش استفاده شده بود، با شیوع کرونا ویروس و لزوم رعایت فاصله اجتماعی، نیاز به آموزش‌های مجازی بیش از پیش احساس شد و اکثر کشورها در زمان کوتاهی خواه ناخواه مجبور به حرکت به سمت آموزش‌های مجازی و آماده‌سازی بسترهایی برای پیشبرد با کیفیت این نوع از آموزش شدند (غفوری فرد، ۱۳۹۹).

در ایران نیز از اوایل اسفند ۱۳۹۸، آموزش و پرورش با بحرانی پیش‌بینی نشده و با وجوهی ناشناخته مواجه شد که در آن چشم انداز سال تحصیلی مبهم و نامشخص به نظر می‌آمد و هنوز هم مشخص نیست مدارس چه زمانی به روی معلمان و دانش‌آموزان باز خواهد شد.

بحران جهانی کرونا حق برخورداری کودکان و نوجوانان را از آموزش فراگیر، با کیفیت و ایمن به طور جدی به خطر انداخته است شبکه بین‌آژانسی آموزش و پرورش در بحران (۲۰۲۰) نیاز به مداخلات آموزشی خلاقانه و نوآورانه؛ نیاز به دست یافتن به مهارت‌های تازه کارکنان آموزشی، ظهور والدین به عنوان دستیار معلمان در آموزش‌ها و لزوم ادامه‌پذیری به منظور رفع نیازهای فراگیران و آموزگاران را از جمله تغییرات حاصل از بحران کرونا ذکر می‌کند. (اسکندری و جلالی جواران، ۱۳۹۹: ص ۳۷۰). در ایران با توجه به تعطیلی مدارس و شعار وزارت آموزش و پرورش؛ «آموزش تعطیل نمی‌باشد» تلاش‌های گسترده‌ای از سوی وزارت آموزش و پرورش، ادارات، مدارس و معلمان در سراسر کشور در همه سطوح انجام گردید تا بستر مناسب جهت آموزش به صورت آنلاین و از راه دور ایجاد شود. حاصل این تلاش‌ها این شد که وزارت آموزش و پرورش برنامه‌ای اجتماعی به نام «شاد» (شبکه آموزشی دانش‌آموزی) را معرفی و معلمان و دانش‌آموزان، در این شبکه مجازی موظف به پیاده‌سازی فرایند یاددهی-یادگیری شدند. ساختار شبکه آموزشی شاد همانند ساختار مدرسه واقعی است یعنی دانش‌آموزان وارد کلاس مجازی می‌شوند و معلم در همان زمان مطابق با برنامه کلاسی که مدیر مدرسه ارائه می‌دهد، حضور دارد و فرایند یاددهی-یادگیری را دنبال می‌کند (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۹). امروزه در زمینه آموزشی، دانش‌آموزان از شبکه‌های اجتماعی به عنوان کمک به تحصیلات خود در کارهای انفرادی و گروهی استفاده می‌کنند (زارعی زوارکی، ۱۳۹۴: ص ۲۵) بررسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه شبکه‌های اجتماعی و آموزش نشان داد که استفاده از این شبکه‌ها در آموزش می‌تواند نتایج مفیدی را داشته باشد. از جمله این نتایج می‌توان امکان استفاده از روش‌های مختلف تدریس با توجه به علایق یادگیرندگان (جردن و مارتین^۱، ۲۰۱۸؛ هودگیز و همکاران^۲، ۲۰۲۰، امکان انجام ارزیابی‌های تشخیصی و انجام فعالیت‌های هدایت‌گری توسط معلمان (منگ خانگ^۳، ۲۰۲۱)؛

¹ - Jordan & Martin

² - Hodges et al

³ - Mangkhang

تدارک جو مشارکت جویانه و همکارانه میان معلم و دانش‌آموز (سahین و ینل^۱، ۲۰۲۱)؛ تحلیل و مقایسه روش‌های مختلف یادگیری و ارتقاء دانش دانشجویان (شرزینگر^۲، ۲۰۲۱)؛ بالا بردن سرعت تولید و اشاعه دانش، تسهیل انتقال دانش آشکار و پنهان در فرایند یادگیری (ونوریک^۳، ۲۰۲۰)؛ ایجاد تجارب یادگیری معنادار، اثربخش و لذت‌بخش برای یادگیرندگان (دی مارکوس و همکاران^۴، ۲۰۱۶ و چو و همکاران^۵، ۲۰۱۷)؛ افزایش انگیزه دانش‌آموزان و تشویق آن‌ها برای جدی گرفتن وظایف یادگیریشان (ان جی و همکاران^۶، ۲۰۲۱، زتو و همکاران^۷، ۲۰۱۵ به نقل از چراغ ملایی، ۱۳۹۲). همچنین پژوهش‌های زیدنی و همکاران^۸ (۲۰۱۹)، باران (۲۰۱۰) و بسیاری محققان دیگر نشان دادند که دانش‌آموزان به این سبک از یادگیری الکترونیکی علاقه نشان می‌دهند و این علاقه باعث بهبود رابطه اجتماعی معلم-دانش‌آموز، انگیزه آن‌ها برای یادگیری، فعالیت‌های خلاقانه و به تبع آن افزایش خلاقیت آن‌ها می‌شود. شبکه‌های اجتماعی علاوه بر این که مورد اقبال و علاقه دانش‌آموزان هستند، امکانات فراوانی برای انتقال اطلاعات و گرفتن بازخورد در اختیار معلم و دانش‌آموز قرار می‌دهند و مرزهای کلاس را در بعد زمان و مکان از میان برمی‌دارند و موجب افزایش خودکارآمدی می‌شوند (موحدی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۳). برخی از کاربردهای شبکه‌های اجتماعی در فرآیند آموزش، تدریس و یادگیری عبارتند از: کاهش هزینه، انعطاف‌پذیری، دسترسی سریع به اطلاعات (ونیچواتانا^۹، ۲۰۲۰)، ایجاد اجتماع مشارکتی، انجام پروژه‌های برخط، انجام فعالیت‌های یادگیری در محیط‌های الکترونیکی (گریفیث و بردلی^{۱۰}، ۲۰۲۰)، جستجوی اطلاعات، برقراری ارتباط و یادگیری مشارکتی (عبدالرحیم و عبدالرحیم^{۱۱}، ۲۰۱۸)، تعامل خانه، مدرسه و جامعه، اشتراک‌گذاری نقطه نظرات، برنامه‌های کلاسی؛ تکالیف و فعالیت‌ها، گزارش باز دیده‌ها، تبادل اطلاعات و برقراری تعامل در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی، پاسخ‌گویی سریع به سوالات درسی (زمانیان ۱۳۹۵: ۳). ورود شبکه‌های اجتماعی مجازی به فرآیند آموزش و یادگیری علاوه بر فرصت‌ها، چالش‌ها و اثرات مخربی هم دارند که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم بر دانش‌آموز و روند آموزش تاثیر می‌گذارند. یکی از مهمترین چالش‌ها، تقابل آن با معلم و کلاس حضوری است. با وجود تغییر نقش معلم از مدرس به تسهیل‌گر در آموزش مبتنی بر رایانه باز هم معلم نقش اساسی را در استفاده موثر یا غیرموثر از فناوری در درس را دارد. در صورت عدم آشنایی کافی و تسلط معلم به فناوری‌های جدید کل فرآیند آموزش تحت تاثیر قرار خواهد گرفت (طوفانی نژاد، ۱۳۹۷: ۹).

1- Sahin, & Yenel

2- Scherzinger

3- Vanourek

4- De-Marcos et al

5- Chu et al

6- Ng et al

7- Szeto et al

8- Zydne et al

9- Vanichvatana

10- Griffiths & Brady

11- Abdelraheem & Abdelrahman

با توجه به اینکه در فرایند آموزش و یادگیری، «تدریس» یک فعالیت آموزشی است که با حضور معلم در کلاس درس اتفاق می‌افتد و هدف آن، ایجاد بستر مطلوب و تسهیل روند یادگیری دانش‌آموزان است و با توجه به اینکه هم اکنون این فرایند تدریس در قالب شبکه اجتماعی دانش‌آموزی شاد انجام می‌شود به طوری که این استقبال گسترده دانش‌آموزان و معلمان از شبکه‌های اجتماعی مجازی، فرصت‌های زیادی را برای کاربست این رسانه بر قابلیت‌های تحصیلی آنها در ابعاد آموزشی و پرورشی فراهم آورده است، باید نگاه به این شبکه و استفاده از آن در فرایند یاددهی-یادگیری یک نگاه و رویکرد راهبردی باشد. یعنی لازم است جهت بهره‌مندی بهتر از این شبکه نقاط قوت^۱، ضعف^۲، فرصت‌ها^۳ و تهدیدهای^۴ این شبکه را بررسی شود تا از این طریق مشخص شود چگونه امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی با تمام ویژگی‌های خود می‌توانند مکان مناسبی برای ارتقاء سطح رفتارهای آموزشی و پرورشی و کلاس‌های درس دانش‌آموزان به شکل متداول و پیشرفته امروزی باشد. با توجه به اینکه شبکه شاد به عنوان یک سیستم همواره تحت تأثیر یک سری عوامل درون‌سیستمی (از قبیل عوامل مدیریتی، نیروی متخصص، امکانات، ساعات تدریس، محتوا و...) و برون‌سیستمی (از قبیل عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری، رقبا، ذینفعان، نهادهای دولتی و سایر نهادها...) می‌باشد که برنامه‌ریزی بلندمدت یا استراتژیک آن متأثر از فرایند تعامل آن عوامل درونی با محیط بیرونی است، بنابراین پیش‌بینی وضع آینده نقشی اساسی در فرایند موفقیت شبکه شاد دارد.

تجزیه و تحلیل SWOT یکی از ابزارهای راهبردی انطباق نقاط قوت و ضعف درون‌سیستمی با فرصت‌های برون‌سیستمی است که تلاش می‌کند تحلیلی منظم برای شناسایی این عوامل و تدوین برنامه بلندمدت که بهترین تطابق بین آنها را ایجاد نماید، ارائه می‌دهد. با بررسی و شناخت این عوامل می‌توان به فهرستی از مسائل و چالش‌های فراروی شبکه شاد دست یافت و اقدام‌های لازم برای مقابله با آنها را از طریق برنامه‌ریزی بلندمدت و استراتژیک پیش‌بینی و اجرا کرد. به عبارت دیگر با استفاده از این رویکرد می‌توان قوت‌ها و فرصت‌های شبکه شاد به طور اخص و فرایند یاددهی-یادگیری و بالطبع پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را به حداکثر و ضعف‌ها و تهدیدها را به حداقل ممکن رساند و از این نتایج در فرایند برنامه‌ریزی درسی استفاده کرد.

از این رو با توجه به اهمیت و جایگاه امروز شبکه شاد در فرایند یاددهی-یادگیری و نبود تحقیقات در زمینه عوامل درونی و بیرونی و چالش‌های بوجود آمده در خصوص شبکه شاد، شناسایی نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها

۱ - نقطه قوت: موردی است که سازمان در صورت انجام یا داشتن آن از امتیاز مثبت و توانایی فراوانی برخوردار خواهد شد. قوت منبع مهارت یا مزیت یک نظام نسبت به نظام‌های دیگر است. قوت یک شایستگی ممتاز است که مزیت مقایسه‌ای نظام را نشان می‌دهد.

۲ - نقطه ضعف: موردی است که سازمان در صورت انجام یا داشتن آن از امتیاز منفی و عدم توانایی برخوردار خواهد شد. ضعف، یک محدودیت یا کمبود در منابع، مهارت‌ها و امکانات و توانایی‌هایی است که مانع عملکرد اثربخش سازمان می‌شود. ضعف یک عامل درونی است که مختل‌کننده فعالیت‌های نظام بوده و در رسیدن نظام به اهدافش خلل ایجاد نموده و لازم است توسط نظام به حداقل رسانده شود

۳ - فرصت: فرصت یک موقعیت عمده در محیط نظام است؛ یعنی آنچه نظام را در رسیدن به اهدافش یاری می‌نماید. به عنوان موتور متحرکه ای است که شتاب حرکت نظام را چندین برابر می‌کند.

۴ - عکس فرصت، عاملی است که مانع حرکت، رشد و بالندگی سازمان می‌شود و تهدید یک موقعیت نامطلوب عمده در محیط نظام است و به عنوان مانعی بر سر راه نظام قرار دارد و آن را از رسیدن به اهدافش باز می‌دارد

و تهدیدهای این شبکه مجازی مهم و ضروری به نظر می‌رسد تا با استفاده حداکثر قوت‌ها و فرصت‌ها و برطرف ساختن ضعف‌ها و تهدیدهای این شبکه، آموزش‌ها موثرتر و با کیفیت تر اجرا شوند. از طرف دیگر، برای اینکه آموزش و پرورش بتواند وضعیت موجود شبکه شاد را شناسایی کند، مقصد مناسب را تشخیص دهد و نحوه رسیدن به آنجا را نیز تبیین کند و نیز بتواند برای مقابله با چالش‌های آینده شبکه شاد چاره اندیشی و مقابله کند و خود را با تغییرات محیط داخلی و خارجی هماهنگ سازد در این پژوهش سعی بر آن است با بهره گیری از رویکرد SWOT نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای شبکه شاد شناسایی شود تا با استفاده از رهگذر این شناخت، ظرفیت‌ها و پتانسیل استفاده از این شبکه‌ها در فرایند یاددهی-یادگیری بیش از پیش مورد استفاده قرار گیرد. برای رسیدن به این مهم این پژوهش تلاش می کند به این پرسش پاسخ دهد که نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای شبکه دانش آموزی شاد کدام است؟

۱. مهم ترین نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) کدامند؟
۲. مهم ترین نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) کدامند؟
۳. مهم ترین فرصت های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) کدامند؟
۴. مهم ترین تهدیدهای شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) کدامند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف تحقیق از نوع کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده ها از نوع توصیفی و به طور دقیق تر از نوع پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه معلمان و دانش آموزان دوره اول متوسطه منطقه ۱۴ شهر تهران، در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ که تعداد کل آن ها بر حسب اطلاعات اخذ شده از معاونت آموزشی منطقه ۱۴ آموزش و پرورش به ترتیب تعداد ۵۱۵ و ۱۶۷۸۰ نفر می باشد. در راستای برآورد نمونه با استفاده از جدول مورگان و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده به ترتیب ۲۲۰ معلم و ۳۷۶ دانش آموز به عنوان نمونه مورد مطالعه قرار گرفتند. به منظور گرد آوری داده های پژوهش مطالعات کتابخانه ای و دو فرم پرسشنامه محقق ساخته^۱، استفاده شده است. در طراحی و تهیه ابزار پرسشنامه محقق ساخته، فرآیند ابزار سازی به این صورت بود که براساس مباحث مندرج در متون علمی، مشورت با اساتید و مطالعه اسناد و سوابق پیشین، در ابتدا ۹۱ گویه برای ابعاد چهارگانه پرسشنامه دانش آموزان و ۱۳۰ گویه برای ابعاد چهار گانه پرسشنامه معلمان احصا شد. با مرور و حذف گزینه های تکراری در نهایت پرسشنامه دانش آموزان دارای ۷۷ گویه و پرسشنامه معلمان دارای ۱۱۳ گویه نهایی شد. در این فرم پس از ارائه ی توضیحات کلی در خصوص چگونگی تکمیل فرم توسط معلمان و دانش آموزان، سؤال های پیش ساخته و از نوع بسته پاسخ پیرامون ابعاد چهار گانه ارائه شده است. طیف مورد استفاده برای پاسخگویی به گویه های مندرج در ابزار پژوهش، پنج مرتبه

۱ - در پژوهش حاضر به دلیل رعایت پروتکل های بهداشتی وزارت بهداشت از پرسشنامه الکترونیکی استفاده شد؛ به این صورت که پرسشنامه تحت وب طراحی شده ولینک پرسشنامه از طریق شبکه های اجتماعی برای معلمان و دانش آموزان ارسال گردید و آنها از طریق تلفن همراه هوشمند اقدام به پاسخ دادن به پرسش ها نموده و فرم تکمیل شده را برای پژوهشگر ارسال نمودند

ای لیکرت می باشد. به علاوه با بهره گیری از ارزش های عددی اعطا شده به گزینه ها و فراوانی های آنها (برای خیلی کم، عدد یک؛ کم، عدد دو؛ تا حدی، عدد سه؛ زیاد، عدد چهار؛ و خیلی زیاد، عدد پنج) عدد سه نیز در هر گویه به عنوان حد متوسط طیف مذکور بوده است.

جهت برآورد روایی پرسشنامه، از روایی صوری و محتوایی و برای سنجش پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. مقدار آلفای کرونباخ برای سوالات ابعاد چهار گانه در جدول شماره ۱ آورده شده است

جدول ۱ محاسبه آلفای کرونباخ پرسشنامه دبیران

آلفای کرونباخ پرسشنامه دبیران		
آلفای کرونباخ	تعداد گویه	
۰/۹۲۶	۲۲	نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دبیران
۰/۹۴۳	۳۶	نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دبیران
۰/۸۹۲	۲۹	فرصت های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دبیران
۰/۹۳۷	۲۶	تهدیدات شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دبیران
آلفای کرونباخ پرسشنامه دانش آموزان		
آلفای کرونباخ	تعداد گویه	
۰/۹۰۹	۱۸	نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دانش آموزان
۰/۸۹۹	۲۵	نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دانش آموزان
۰/۹۱۳	۱۷	فرصت های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دانش آموزان
۰/۹۲۷	۱۷	تهدیدات شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از دیدگاه دانش آموزان

با استناد به ضرایب آلفای کرونباخ شده برای پرسشنامه دبیران و پرسشنامه دانش آموزان می توان گفت پرسشنامه محقق ساخته از سطح پایایی مطلوبی برخوردار می باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (جدول و نمودار فراوانی، درصد، انحراف معیار و میانگین) و استنباطی (T تک نمونه ای) استفاده شد.

یافته های تحقیق

آمار توصیفی

جدول ۱: ویژگی های جمعیت شناختی معلمان مورد مطالعه

سابقه خدمت		مدرک تحصیلی			جنسیت		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	مقطع تحصیلی	درصد	تعداد	جنسیت
۱۵/۴۵	۳۴	۱-۵	۴/۵۷	۱۰	فوق دیپلم	۶۹/۰۹	۱۵۲
۱۴/۰۹	۳۱	۶-۱۵	۶۷/۱۲	۱۴۷	کارشناسی	۳۰/۹۱	۶۸
۳۷/۷۳	۸۳	۱۶-۲۵	۲۶/۴۸	۵۸	کارشناسی ارشد		
۳۲/۷۳	۷۲	<۲۶	۱/۸۳	۴	دکتری		

با توجه به جدول ۲ (۱۵۲) نفر یعنی ۶۹/۰۹ درصد از گروه دبیران خانم و (۶۸) نفر یعنی ۳۰/۹۱ درصد آقا هستند. که از این میان (۶۷/۱۲) از گروه دبیران دارای مدرک کارشناسی، (۲۶/۴۸) کارشناسی ارشد؛ (۴/۵۷) درصد فوق دیپلم و (۱/۸۳) درصد دارای مدرک دکتری می باشند.

جدول ۳: ویژگی های جمعیت شناختی دانش آموزان مورد مطالعه

درصد	تعداد	پایه	درصد	تعداد	جنسیت
۳۱/۰۶	۱۱۴	هفتم	۷۴/۱۱	۲۷۲	دختر
۳۱/۶۱	۱۱۶	هشتم	۲۵/۸۹	۹۵	پسر
۳۷/۳۳	۱۳۷	نهم	۱۰۰	۳۶۷	مجموع
۱۰۰	۳۶۷	مجموع			

با توجه به (جدول ۳) ۷۴/۱۱ درصد از گروه دانش آموزان دختر و ۲۵/۸۹ درصد از گروه دانش آموزان پسر هستند. که از این میان ۳۷/۳۳ درصد از گروه دانش آموزان در پایه نهم، ۳۱/۶۱ درصد از پایه هشتم و ۳۱/۰۶ درصد از پایه هفتم می باشند.

آمار استنباطی

سوال اول: مهمترین نقاط قوت شبکه دانش آموزی (شاد) کدامند؟

در این بخش پاسخ های گروه دبیران به لحاظ میانگین و انحراف معیار مورد توصیف قرار گرفته و به جهت سهولت بررسی به ترتیب نزولی از بیشترین تا کمترین میانگین ارائه شده است.

جدول ۳ میانگین و انحراف معیار نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دبیران

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	آماره t	معناداری دو دامنه
۳	جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در جامعه	۴/۰۰	۰/۷۴	۱۹/۸۶	۰/۰۰
۲۰	امکان حذف و ویرایش پیام‌های ارسالی	۳/۹۸	۰/۵۸	۲۵/۱۳	۰/۰۰
۱۷	وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات	۳/۸۲	۰/۷۵	۱۶/۲۱	۰/۰۰
۱۹	امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده	۳/۷۶	۰/۷۳	۱۵/۳۲	۰/۰۰
۲۲	امکان حضور و غیاب آنلاین	۳/۷۳	۰/۷۵	۱۴/۴۷	۰/۰۰
۹	آشنا شدن با فناوری های ارتباطی نوین	۳/۵۶	۰/۸۱	۱۰/۳۸	۰/۰۰
۱۶	تمهیدات دقیق امنیتی و تعریف مشخص کاربر	۳/۵۵	۰/۸۲	۹/۹۹	۰/۰۰
۱۴	دستیابی به اطلاعات درسی در زمینه های مختلف	۳/۴۳	۰/۸۴	۷/۶۴	۰/۰۰
۵	امکان گزارش گیری از فعالیت های کلاس ها	۵۳/۲۹	۰/۷۹	۷/۲۲	۰/۰۰
۴	امکان گزارش گیری از فعالیت مدرسه	۳/۳۶	۰/۸۳	۶/۵۰	۰/۰۰
۲۱	امکان انتقال اطلاعات از یک گوشی به گوشی	۳/۲۸	۰/۸۳	۴/۹۷	۰/۰۰
۱۳	سهولت در جویا شدن از وضعیت درسی	۳/۲۵	۰/۸۳	۴/۴۹	۰/۰۰
۱	امکان تسهیل تعامل و ارتباط مستقیم بین معلم و دانش آموز در شبکه شاد	۳/۲۰	۰/۸۹	۳/۳۴	۰/۰۰
۶	کاهش برخی هزینه های اقتصادی، اجتماعی و ... با استفاده از امکانات موجود در فضای شاد	۳/۱۳	۰/۸۷	۲/۲۵	۰/۰۳
۸	تبادل اطلاعات و ارتباطات در فضای مجازی بدون محدودیت موجود در دیگر رسانه ها (واتساپ و تلگرام)	۳/۰۶	۱/۰۲	۰/۹۳	۰/۳۶
۱۸	امکان ورود چند دانش آموز یا یک خط	۳/۰۲	۰/۹۶	۰/۲۸	۰/۷۸
۱۱	گفتگو و محاوره و جریان ارتباطی دو سویه در شبکه شاد	۲/۹۴	۰/۸۹	-۰/۹۸	۰/۳۳
۷	شکل گیری و تقویت آموزش جمعی و گروهی	۲/۸۶	۰/۸۹	-۲/۳۵	۰/۰۲
۲	سرعت انتشار اطلاعات در شبکه	۲/۸۵	۰/۹۱	-۲/۵۱	۰/۰۱
۱۰	کارکرد تبلیغی و محتوایی	۲/۷۵	۰/۹۰	-۴/۱۹	۰/۰۰
۱۵	برقراری ارتباط زنده	۲/۶۵	۰/۹۱	-۵/۷۳	۰/۰۰
۱۲	جذاب و برانگیزنده بودن	۲/۴۰	۰/۸۶	-۱۰/۲۴	۰/۰۰

با توجه به جدول ۳ از مجموع ۲۲ گویه، از دیدگاه دبیران، گویه‌های «جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در جامعه»، «امکان حذف و ویرایش پیام‌های ارسالی»، «وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات»، «امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده» مهمترین نقطه قوت شبکه اجتماعی شاد می باشد.

جدول ۴ میانگین و انحراف معیار نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دانش آموزان

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	آماره	معناداری دو دامنه
۱۸	امکان حضور و غیاب آنلاین	۴/۱۷	۱/۰۱	۲۲/۲۳	۰/۰۰
۱۷	امکان حذف و ویرایش پیام‌های ارسالی	۴/۱۷	۱/۰۰	۲۲/۴۴	۰/۰۰
۱۲	مشخص بودن حضور یا غیبت دانش‌آموز در کلاس	۴/۰۱	۱/۰۶	۱۸/۲۴	۰/۰۰
۱۴	وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات	۳/۹۶	۱/۰۴	۱۷/۶۱	۰/۰۰
۲	جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در جامعه	۳/۸۷	۱/۱۹	۱۴/۰۸	۰/۰۰
۱۶	امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده	۳/۸۰	۱/۱۰	۱۳/۹۶	۰/۰۰
۸	ساده و راحت بودن استفاده از آن	۳/۶۴	۱/۱۸	۱۰/۴۳	۰/۰۰
۱۱	دستیابی به اطلاعات درسی در زمینه های مختلف	۳/۴۱	۱/۱۲	۷/۰۵	۰/۰۰
۷	دردسترس و همواره آماده بودن	۳/۳۹	۱/۱۸	۶/۳۰	۰/۰۰
۵	آشنا شدن با فناوری های ارتباطی نوین	۳/۳۷	۱/۱۶	۶/۱۴	۰/۰۰
۳	صرف جویی در وقت دانش آموزان و خانواده های آنها	۳/۳۵	۱/۱۷	۴/۱۶	۰/۰۰
۶	گفتگو و محاوره و جریان ارتباطی دو سویه در شبکه شاد	۳/۲۳	۱/۰۵	۴/۱۳	۰/۰۰
۱	امکان تسهیل تعامل و ارتباط مستقیم بین معلم و دانش آموز در شبکه شاد	۳/۲۲	۱/۰۴	۳/۹۸	۰/۰۰
۱۵	امکان ورود چند دانش آموز با یک خط	۳/۱۴	۱/۳۲	۲/۰۹	۰/۰۴
۴	کاهش برخی هزینه های اقتصادی، اجتماعی و ... با استفاده از امکانات موجود در فضای شاد	۳/۱۰	۱/۱۷	۱/۵۶	۰/۱۲
۱۰	علاقمنند کردن دانش آموزان به دانش روز	۳/۰۴	۱/۲۶	۰/۶۶	۰/۵۱
۱۳	برقراری ارتباط زنده	۲/۹۶	۱/۲۵	-۰/۶۲	۰/۵۳
۹	جذاب و برانگیزنده بودن	۲/۷۱	۱/۲۷	-۰/۳۵	۰/۰۰

با توجه به جدول ۴ از مجموع ۱۸ گویه، از دیدگاه دانش آموزان، گویه‌های «امکان حضور و غیاب آنلاین»، «امکان حذف و ویرایش پیام‌های ارسالی»، «مشخص بودن حضور یا غیبت دانش‌آموز در کلاس»، «وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات» مهمترین نقطه قوت شبکه اجتماعی شاد می باشد.

سوال دوم: مهمترین نقاط ضعف شبکه دانش آموزی (شاد) کدامند؟

جدول ۵ میانگین و انحراف معیار نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دبیران

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	آماره	معناداری دو دامنه
6	محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت	۴/۱۲	۰/۶۹	۲۴/۲۰	۰/۰۰
14	نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده ها	۴/۰۳	۰/۷۶	۲۰/۱۰	۰/۰۰
20	وابستگی و اعتیاد به اینترنت	۳/۹۰	۰/۹۱	۱۴/۶۵	۰/۰۰
2	کاهش تعامل حضوری خانواده و مدرسه	۳/۸۷	۰/۸۸	۱۴/۶۳	۰/۰۰

۰/۰۰	۱۳/۱۹	۰/۹۲	۳/۸۱	ناتوانی خانواده های پایین جامعه برای تهیه پیش نیازهای شبکه شاد	13
۰/۰۰	۱۳/۰۵	۰/۸۵	۳/۷۵	ضعف شبکه شاد در پاسخگویی به طیف گسترده مخاطبان	21
۰/۰۰	۹/۴۶	۰/۹۵	۳/۶۰	عدم توجه به فرهنگ بومی محلی با ارائه محتوای یکسواخت	5
۰/۰۰	۸/۲۵	۰/۹۵	۳/۵۳	عدم کنترل و نظارت بر استفاده به موقع از اینترنت	1
۰/۰۰	۸/۰۸	۰/۹۶	۳/۵۰	عدم امکان ادغام چند کلاس با محتوای مشابه توسط یک معلم	19
۰/۰۰	۷/۸۲	۰/۸۵	۳/۴۶	عدم امکان پیاده سازی برنامه کلاس های چندپایه، پیش دبستانی ...	12
۰/۰۰	۷/۸۰	۰/۸۶	۳/۴۵	نبود قوانین و مقرراتی مشخص برای استفاده یا عدم استفاده از شبکه شاد	18
۰/۰۰	۷/۷۷	۰/۸۱	۳/۴۳	عدم امکان مناسب، توجه و پیاده سازی فعالیت های فوق برنامه	4
۰/۰۰	۷/۵۸	۰/۸۳	۳/۴۲	ضعف یا فقدان پیش نیازهای دانشی، نگرشی و توانشی در پیاده سازی شبکه شاد	15
۰/۰۰	۶/۶۷	۰/۹۱	۳/۴۱	عدم امکان ارایه بازخورد از تحقق یا عدم تحقق یادگیری	24
۰/۰۰	۶/۴۷	۱/۰۲	۳/۴۰	عدم امکان اجرای برنامه های دروس عملی و دروس مهارتی	7
۰/۰۰	۵/۸۳	۱/۰۴	۳/۳۹	قطع روابط اجتماعی دانش آموزان با یکدیگر	11
۰/۰۰	۵/۶۷	۰/۸۶	۳/۳۸	اولویت دادن به مطالب ارائه شده در نرم افزار به جای حضور در کلاس	22
۰/۰۰	۵/۵۸	۰/۹۶	۳/۳۵	نبود رویکردهای فرهنگی مناسب در استفاده از شبکه شاد	3
۰/۰۰	۵/۴۳	۰/۸۴	۳/۳۲	عدم آشنایی فنی کافی با مبانی تئوری و عملکردی شبکه شاد	10
۰/۰۰	۴/۸۹	۰/۹۸	۳/۳۲	عدم استفاده از ظرفیت های نهاد خانواده در فرایند تربیتی دانش آموزان	25
۰/۰۰	۴/۰۰	۰/۹۶	۳/۲۶	عدم امکان اجرای برنامه های سلامت و تربیت بدنی	23
۰/۱۷	۱/۳۸	۰/۸۸	۳/۰۸	محدودیت در ارسال فایل متنی و صوتی و یا عکس یا فیلم	9
۰/۳۷	۰/۹۰	۰/۹۰	۳/۰۵	کاهش انگیزه برای استفاده از روش های قدیمی ارتباط در کلاس	16
۱/۰۰	۰/۰۰	۰/۸۲	۳/۰۰	عدم آشنایی دانش آموزان با شیوه استفاده از ابزار هوشمند و اینترنت	8
۰/۶۴	۰/۴۷-	۰/۹۹	۲/۹۷	شکل گیری روابط زائد بین دانش آموزان با یکدیگر	17

با توجه به جدول ۵ از مجموع ۲۵ گویه، از دیدگاه دبیران، گویه های « محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت »، « نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده ها »، « وابستگی و اعتیاد به اینترنت »، « کاهش تعامل حضوری خانواده و مدرسه » مهمترین نقطه ضعف شبکه اجتماعی شاد می باشد

جدول ۶: میانگین و انحراف معیار نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دانش آموزان

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	t آماره	معناداری دو دامنه
3	محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت	۳/۸۰	۱/۲۴	۱۲/۳۸	۰/۰۰
13	دلزدگی دانش آموزان به دلیل دادن تکالیف زیاد به دانش آموزان	۳/۸۰	۱/۳۲	۱۱/۵۷	۰/۰۰
6	ناتوانی خانواده های پایین جامعه برای تهیه پیش نیازهای شبکه شاد	۳/۳۴	۱/۳۹	۴/۷۰	۰/۰۰
17	قطع روابط اجتماعی دانش آموزان با یکدیگر	۳/۲۲	۱/۳۹	۲/۹۷	۰/۰۰
۲۵	نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده ها	۳/۱۹	۱/۳۰	۲/۷۴	۰/۰۱
5	محدودیت در ارسال فایل متنی و صوتی و یا عکس یا فیلم	۳/۱۸	۱/۲۴	۲/۸۳	۰/۰۱
2	کاهش انگیزه برای استفاده از روش های قدیمی ارتباط در کلاس	۳/۱۶	۱/۳۵	۲/۳۲	۰/۰۲
22	اتلاف وقت بر اثر استفاده از شبکه شاد	۳/۱۶	۱/۴۰	۲/۲۰	۰/۰۳
۱۴	عدم ارسال تصویر یا صوت معلم به صورت همزمان (stream)	۳/۱۳	۱/۲۹	۱/۹۸	۰/۰۵

۰/۱۹	۱/۳۱	۱/۱۶	۳/۰۸	عدم امکان مناسب، توجه و پیاده سازی فعالیت های فوق برنامه	21
۰/۳۷	۰/۹۰	۱/۳۳	۳/۰۶	عدم کنترل و نظارت بر استفاده به موقع از اینترنت	1
۰/۴۹	۰/۶۹	۱/۴۵	۳/۰۵	وابستگی و اعتیاد به اینترنت	7
۰/۵۰	۰/۶۷	۱/۳۲	۳/۰۵	عدم امکان اجرای برنامه های دروس عملی و دروس مهارتی	12
۰/۷۳	۰/۳۵	۱/۵۰	۳/۰۳	عدم امکان ایجاد گروه و کانال (به هر نوعی) برای افراد	۱۵
۰/۸۰	-۰/۳۶	۱/۲۲	۲/۹۸	عدم امکان ارایه بازخورد از تحقق یا عدم تحقق یادگیری	4
۰/۲۲	-۱/۳۲	۱/۲۸	۲/۹۲	عدم توانایی بعضی از معلمان با تولید محتوای الکترونیکی و متناسب	11
۰/۱۰	-۱/۶۴	۱/۳۰	۲/۸۹	عدم امکان اجرای برنامه های سلامت و تربیت بدنی	9
۰/۰۳	-۲/۳۱	۱/۱۸	۲/۸۶	مواجهه با حجم وسیعی از اطلاعات خارج از کنترل فرد در شبکه شاد	۲۴
۰/۰۱	-۲/۵۵	۱/۳۵	۲/۸۲	عدم آشنایی معلمان با شیوه استفاده از ابزار هوشمند و اینترنت	۱۸
۰/۰۱	-۲/۷۸	۱/۳۲	۲/۸۱	اولویت دادن به مطالب ارائه شده در نرم افزار به جای حضور در کلاس	20
۰/۰۰	-۳/۹۷	۱/۴۲	۲/۷۱	کافی نبودن زمان حضور معلمان در شبکه شاد	۱۶
۰/۰۰	-۴/۷۶	۱/۲۷	۲/۶۸	عدم آشنایی فنی کافی با مبانی تئوری و عملکردی شبکه شاد	۲۳
۰/۰۰	-۶/۷۹	۱/۲۵	۲/۵۶	شکل گیری روابط زاید بین دانش آموزان با یکدیگر	8
۰/۰۰	-۷/۰۹	۱/۳۵	۲/۵۰	عدم آشنایی دانش آموزان با شیوه استفاده از ابزار هوشمند و اینترنت	19
۰/۰۰	-۱۰/۳۲	۱/۲۲	۲/۳۴	رویارویی با مطلب و صفحات ناشناخته هنگام فعالیت در شبکه شاد	10

با توجه به جدول ۶ از مجموع ۵۲ گویه، از دیدگاه دانش آموزان، گویه های « محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت »، « دزدگی دانش آموزان به دلیل دادن تکالیف زیاد به دانش آموزان »، « ناتوانی خانواده های پایین جامعه برای تهیه پیش نیازهای شبکه شاد »، « قطع روابط اجتماعی دانش آموزان با یکدیگر » مهمترین نقطه ضعف شبکه اجتماعی شاد می باشد

سوال سوم: مهمترین فرصت های شبکه دانش آموزی (شاد) کدامند؟

جدول 7: میانگین و انحراف معیار فرصت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دبیران

معناداری دو دامنه	آماره	انحراف معیار	میانگین	گویه
۰/۰۰	۱۷/۴۸	۰/۷۶	۳/۹۰	جلوگیری از قطع جریان آموزش و یادگیری در شرایط اضطراری
۰/۰۰	۱۷/۱۸	۰/۶۸	۳/۷۹	امکان به اشتراک گذاری اطلاعات
۰/۰۰	۱۵/۰۷	۰/۶۸	۳/۷۰	آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزشی فضای مجازی
۰/۰۰	۱۳/۹۷	۰/۷۵	۳/۶۹	توسعه آموزش مجازی
۰/۰۰	۱۳/۵۹	۰/۷۷	۳/۶۶	ایجاد انگیزه برای معلمان در استفاده از تکنولوژی
۰/۰۰	۱۳/۵۶	۰/۷۱	۳/۶۵	آشنایی معلمان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی
۰/۰۰	۱۲/۷۲	۰/۶۶	۳/۶۲	تدارک فرصت لازم برای آشنا کردن دانش آموزان با فناوری جدید در فرآیند یاددهی
۰/۰۰	۱۱/۷۳	۰/۷۸	۳/۶۲	گسترش سواد رسانه ای در بین معلمان

۰/۰۰	۱۱/۱۰	۰/۷۵	۳/۵۶	گسترش سواد رسانه ای در بین دانش آموزان	۱۰
۰/۰۰	۹/۷۶	۰/۸۳	۳/۵۵	به اشتراک گذاشتن تجارب معلمان توانمند و دانش آنها	۲۰
۰/۰۰	۸/۳۹	۰/۸۴	۳/۴۷	گسترش سواد رسانه ای در بین مدیران	۱
۰/۰۰	۶/۸۷	۰/۸۳	۳/۳۷	تشکیل گروههای درسی جهت آموزش و ارتباط با دانش آموزان	۱۲
۰/۰۰	۶/۵۷	۰/۷۷	۳/۳۵	آشنایی دانش آموزان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی	۲۱
۰/۰۰	۵/۹۱	۰/۷۵	۳/۳۰	افزایش مسوولیت پذیری معلمان برای کسب دانش و مطالعه در طول سال	۹
۰/۰۰	۵/۲۶	۰/۷۸	۳/۲۸	تدارک فضایی امن و قابل اعتماد برای آموزش در بستر فضای مجازی	۱۷
۰/۰۰	۴/۱۰	۰/۹۹	۳/۲۷	امکان تسهیل در ارسال تکالیف یادگیری و دریافت بازخورد از سوی معلم	۱۴
۰/۰۰	۳/۸۷	۰/۹۶	۳/۲۵	گسترش عدالت آموزشی با ارسال مطالب آموزشی از نقاط مختلف کشور	۲۲
۰/۰۰	۳/۰۱	۰/۸۳	۳/۱۷	ایجاد بستری امن برای آموزش	۲
۰/۰۲	۲/۴۴	۰/۸۸	۳/۱۵	شناسایی و معرفی معلمان توانمند و خلاق	۷
۰/۴۳	۰/۸۰	۰/۹۳	۳/۰۵	امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلیقه دیگر	۳
۰/۷۱	۰/۳۸	۰/۸۹	۳/۰۲	امکان شرکت در بحث و گفتگوی مجازی	۱۸
۰/۹۳	۰/۰۸	۰/۸۰	۳/۰۰	امکان عبور از چارچوب کلاس و مرتبط کردن محیط درون و بیرون کلاس	۶
۰/۶۰	-۰/۵۲	۰/۷۸	۲/۹۷	تبدیل آموزش قدرت مدار (معلم محور) به سبک های تعاملی و گروه مدار	۱۳

با توجه به جدول ۷ از مجموع ۲۳ گویه، از دیدگاه دبیران، گویه‌های « جلوگیری از قطع جریان آموزش و یادگیری در شرایط اضطراری»، « امکان به اشتراک گذاری اطلاعات»، « آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزشی فضای مجازی»، « توسعه آموزش مجازی» مهمترین فرصت های شبکه اجتماعی شاد می باشد

جدول ۸: میانگین و انحراف معیار فرصت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دانش آموزان

میانگین	انحراف معیار	تأماره	معناداری دو دامنه	گویه
۳/۶۰	۱/۰۸	۱۰/۷۲	۰/۰۰	آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزشی فضای مجازی
۳/۵۲	۱/۱۴	۸/۷۱	۰/۰۰	ایجاد بستری امن برای آموزش
۳/۴۷	۱/۰۶	۸/۴۹	۰/۰۰	آشنایی دانش آموزان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی
۳/۴۵	۱/۱۹	۷/۲۶	۰/۰۰	گسترش سواد رسانه ای در بین دانش آموزان
۳/۴۲	۱/۰۶	۷/۶۷	۰/۰۰	آشنایی معلمان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی
۳/۴۲	۱/۰۸	۷/۴۷	۰/۰۰	تدارک فضایی امن و قابل اعتماد برای آموزش در بستر فضای مجازی
۳/۳۸	۱/۱۲	۶/۵۳	۰/۰۰	تدارک فرصت لازم برای آشنا کردن دانش آموزان با فناوری جدید در فرآیند یاددهی و یادگیری
۳/۳۴	۱/۳۰	۵/۰۳	۰/۰۰	تشکیل گروههای درسی جهت آموزش و ارتباط با دانش آموزان

۰/۰۰	۵/۴۰	۱/۱۱	۳/۳۱	تسهیل در ارسال تکالیف یادگیری و دریافت بازخورد از سوی معلم	۲
۰/۰۰	۴/۲۴	۱/۱۲	۳/۲۵	گسترش عدالت آموزشی با ارسال مطالب آموزشی از نقاط مختلف کشور	۱۲
۰/۰۰	۳/۷۹	۱/۱۶	۳/۲۳	به اشتراک گذاشتن تجارب معلمان توانمند و دانش آنها	۱۱
۰/۰۰	۳/۷۸	۱/۱۵	۳/۲۳	افزایش مسئولیت پذیری معلمان برای کسب دانش و مطالعه در طول سال تحصیلی	۱۳
۰/۰۰	۳/۴۴	۱/۲۴	۳/۲۲	جلوگیری از قطع جریان آموزش و یادگیری در شرایط اضطراری	۱۰
۰/۰۰	۳/۳۲	۱/۱۹	۳/۲۱	امکان شرکت در بحث و گفتگوی مجازی	۳
۰/۴۴	-۰/۷۷	۱/۲۲	۲/۹۵	امکان بیان ایده ها به صورت آزادانه و آشنایی با ایده ها، افکار و سلاقی دیگر دانش آموزان در فضای مجازی	۱
۰/۱۰	-۱/۶۸	۱/۰۶	۲/۹۱	تغییر نقش معلم از سخنران به تسهیل گر	۹

با توجه به جدول ۸ از مجموع ۱۸ گویه، از دیدگاه دانش آموزان، گویه‌های « آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزشی فضای مجازی »، « ایجاد بستری امن برای آموزش »، « آشنایی دانش آموزان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی »، « گسترش سواد رسانه ای در بین دانش آموزان » مهمترین فرصت های شبکه اجتماعی شاد می باشد.

سوال چهارم: مهمترین تهدیدهای شبکه دانش آموزی (شاد) کدامند؟

جدول ۹: میانگین و انحراف معیار تهدیدات شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دبیران

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	آماره	معناداری دو دامنه
۱۶	خطراتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل	۴/۱۱	۰/۷۴	۱۴/۹۶	۰/۰۰
۱۵	اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها	۴/۰۴	۰/۷۶	۱۳/۳۷	۰/۰۰
۱	به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد	۳/۹۵	۰/۸۵	۱۱/۷۷	۰/۰۰
۴	کنار رفتن آموزش های عملی و مهارتی	۳/۸۲	۰/۸۳	۱۱/۳۱	۰/۰۰
۱۲	فقدان آگاهی بسیاری از والدین به باید ها و نبایدهای استفاده فرزندان شان از فضای مجازی	۳/۸۱	۰/۸۷	۱۱/۱۱	۰/۰۰
۹	استفاده بی رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی	۳/۸۰	۰/۸۵	۹/۹۲	۰/۰۰
۸	امکان سلب اعتماد خانواده ها از نظام آموزشی در صورت عدم مدیریت صحیح	۳/۷۹	۰/۸۱	۱۰/۰۲	۰/۰۰
۱۳	الزام و اجبار به استفاده از نرم افزار	۳/۷۰	۰/۸۲	۱۰/۷۸	۰/۰۰
۵	عدم امکان کنترل دانش آموزان در فضای مجازی از طرف خانواده ها	۳/۶۴	۰/۹۷	۱۰/۵۰	۰/۰۰
۱۰	غلبه نگاه آموزش محوری بر مهارت محوری	۳/۵۶	۰/۹۲	۱۰/۶۶	۰/۰۰
۱۴	به حاشیه رانده شدن برنامه های کیفی و تربیتی مدرسه	۳/۵۲	۰/۸۷	۸/۴۲	۰/۰۰
۲	تاکید زیاد بر مسایل درسی و غافل شدن از مسایل تربیتی	۳/۵۱	۰/۹۳	۷/۵۸	۰/۰۰
۲۳	کاهش رقابت با انحصار در شبکه آموزش	۳/۴۳	۰/۸۶	۷/۴۵	۰/۰۰

۰/۰۰	۷/۵۲	۰/۸۸	۳/۳۸	افزایش شکاف طبقاتی در خانواده های طبقه ضعیف	۲۰
۰/۰۰	۴/۹۴	۰/۹۶	۳/۳۸	به خطر افتادن تحقق عدالت آموزشی	۶
۰/۰۰	۴/۵۹	۱/۲۲	۳/۱۹	دسترسی دانش آموز به انبوهی از اطلاعات اینترنتی بدون امکان نظارت و کنترل	۷
۰/۰۰	۳/۶۹	۱/۰۷	۳/۰۶	شکستن حریم معلمان در اثر ورود دانش آموز به حریم خصوصی آنان	۳
۰/۰۰	۳/۹۴	۰/۹۸	۳/۰۱	استفاده بی رویه از مطالب دیگران و کاهش خلاقیت معلمان	۱۷
۰/۰۰	۳/۵۵	۰/۹۵	۲/۹۶	بدبینی نسبت به نظام آموزشی	۲۲
۰/۰۱	۲/۸۹	۱/۰۷	۲/۹۴	نقض حریم خصوصی معلمان، دانش آموزان و خانواده ها	۲۱
۰/۰۱	۲/۷۰	۰/۹۸	۲/۸۴	کاهش خلاقیت دانش آموزان و معلمان	۱۱
۰/۰۲	۲/۳۵	۱/۰۰	۲/۸۱	از بین رفتن خلاقیت در استفاده از نرم افزارهای جدید	۲۴
۰/۰۳	۲/۱۷	۱/۰۱	۲/۷۶	استفاده از نرم افزار به عنوان ابزار تبلیغات	۱۸
۰/۷۳	-۰/۳۵	۱/۰۷	۲/۴۹	سو استفاده های احتمالی جناحی و سیاسی	۱۹

با توجه به جدول ۹ از مجموع ۲۴ گویه، از دیدگاه دبیران، گویه‌های « خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل »، « اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها »، « به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم »، « کنار رفتن آموزش های عملی و مهارتی » مهمترین تهدید های شبکه اجتماعی شاد می باشد.

جدول ۱۰: میانگین و انحراف معیار تهدیدات شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) از نظر دانش آموزان

شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف معیار	t آماره	معناداری دو دامنه
۱۱	اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها	۳/۸۱	۱/۲۸	۱۲/۱۸	۰/۰۰
۱۲	خطرات اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل	۳/۶۰	۱/۴۵	۷/۹۵	۰/۰۰
۱۷	انداختن بار آموزش و یادگیری بر دوش دانش آموز	۳/۵۷	۱/۳۲	۸/۲۴	۰/۰۰
۹	الزام و اجبار به استفاده از نرم افزار	۳/۵۶	۱/۲۸	۸/۳۸	۰/۰۰
۱	به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم	۳/۳۵	۱/۴۱	۴/۸۱	۰/۰۰
۲	تاکید زیاد بر مسایل درسی و غافل شدن از مسایل تربیتی	۳/۳۰	۱/۳۰	۴/۴۵	۰/۰۰
۳	کنار رفتن آموزش های عملی و مهارتی	۳/۲۶	۱/۳۷	۳/۶۲	۰/۰۰
۱۴	افزایش شکاف طبقاتی در خانواده های طبقه ضعیف	۳/۲۳	۱/۲۸	۳/۳۸	۰/۰۰
۱۳	استفاده بی رویه از مطالب دیگران و کاهش خلاقیت معلمان	۳/۲۲	۱/۳۳	۳/۱۵	۰/۰۰
۸	عدم رعایت عدالت آموزشی در خانواده های طبقه ضعیف	۳/۱۷	۱/۳۵	۲/۴۸	۰/۰۱
۶	کاهش خلاقیت دانش آموزان و معلمان	۳/۰۹	۱/۳۶	۱/۲۷	۰/۲۱
۱۰	به حاشیه رانده شدن برنامه های کیفی و تربیتی مدرسه	۳/۰۲	۱/۲۸	۰/۳۳	۰/۷۴
۱۶	امکان سلب مسئولیت معلمان از خودشان	۲/۸۹	۱/۲۲	-۱/۷۵	۰/۰۸

۰/۰۶	-۱/۸۷	۱/۲۹	۲/۸۷	فقدان آگاهی بسیاری از والدین به باید‌ها و نبایدهای استفاده فرزندانشان از فضای مجازی	۷
۰/۰۰	-۳/۲۰	۱/۳۷	۲/۷۷	عدم امکان کنترل دانش آموزان در فضای مجازی از طرف خانواده‌ها	۴
۰/۰۰	-۴/۲۴	۱/۲۶	۲/۷۲	نقض حریم خصوصی معلمان، دانش آموزان و خانواده‌ها	۱۵
۰/۰۰	-۴/۴۴	۱/۳۷	۲/۶۸	دسترسی دانش آموز به انبوهی از اطلاعات اینترنتی بدون امکان نظارت و کنترل	۵

با توجه به جدول ۱۰ از مجموع ۱۷ گویه، از دیدگاه دانش آموزان، گویه‌های « اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها » ، « خطرات یاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل »، « انداختن بار آموزش و یادگیری بر دوش دانش آموز »، « الزام و اجبار به استفاده از نرم افزار » مهمترین تهدید های شبکه اجتماعی می باشند.

جدول ۱۱. ماتریس ارزیابی شبکه اجتماعی شاد به منظور بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه بر اساس تقاطع نقاط قوت، ضعف، تهدیدات، فرصت‌ها (SWOT)

W (مهم‌ترین نقاط ضعف)	S (مهم‌ترین نقاط قوت)	عوامل داخلی	عوامل خارجی
<p>(۱) محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت (۲) نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده‌ها (۳) ناتوانی خانواده‌های پایین جامعه برای تهیه پیش نیازهای شبکه شاد (۴) دلزددگی دانش آموزان به دلیل دادن تکالیف زیاد به دانش آموزان</p>	<p>(۱) امکان حذف و ویرایش پیام‌های ارسالی (۲) جلوگیری از گسترش ویروس کرونا (۳) وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات (۴) امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده</p>	<p>O : فرصت‌ها (۱) جلوگیری از قطع جریان آموزش و یادگیری در شرایط اضطراری (۲) امکان به اشتراک گذاشتن اطلاعات (۳) آشنایی دانش آموزان با جنبه‌های آموزش فضای مجازی و توسعه آموزش مجازی (۴) ایجاد فضای امن برای آموزش</p>	<p>تهدیدها) (۱) خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی‌های موبایل (۲) استفاده بی‌رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی (۳) اعمال هزینه اینترنت برای خیلی از خانواده‌ها (۴) به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد</p>
<p>WO (استراتژی‌هایی که بر اساس از بین بردن نقاط ضعف، برای بهره‌برداری از فرصت‌ها پایه‌گذاری شده‌اند): (۱) میزان پهنای باند و سرعت اینترنت باید به گونه‌ای باشد که در شرایط اضطراری اختلالی در روند آموزش ایجاد نکند و باید در این زمینه سیاست‌های جدید در خصوص ارائه خدمات اینترنتی اتخاذ شده و اقدامات مناسبی صورت گیرد به گونه‌ای که دانش آموزان در همه مناطق کشور بتوانند بدون هیچ مشکلی از این شبکه استفاده کنند. (۲) در رابطه با دانش آموزان قشر ضعیف که ناتوان در خرید وسیله و اینترنت هستند، باید تسهیلات مناسب و رایگان در نظر گرفته شود. (۳) اگر به زیرساخت‌های سخت افزاری و لازم این شبکه توجه کافی نشود، دانش آموزان به صورت برابر نمی‌توانند از امکانات این شبکه استفاده کنند. پس باید از زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت‌افزاری مجهز و با کیفیتی استفاده شود تا همه دانش آموزان بتوانند از امکانات این شبکه استفاده نمایند و از اختلالات فناوری نیز در این زمینه جلوگیری شود.</p>	<p>SO (استراتژی‌هایی که بر اساس استفاده از نقاط قوت، برای بهره‌برداری از فرصت‌ها پایه‌گذاری شده‌اند): (۱) با اضافه کردن امکانات ظاهری و کاربردی بیش‌تر به محیط شبکه شاد، در جهت رفع هرچه بیش‌تر محدودیت‌های آن اقدام شود و جاذبه‌های گرافیکی در آن به گونه‌ای شود که دانش آموز بتواند در عین یادگیری مناسب، لذت کافی در استفاده از این شبکه را ببرد. (۲) با تأمین فضای ذخیره سازی و ابری مناسب در این شبکه، سعی شود اطلاعات با حجم‌ها و اندازه‌های مختلف به اشتراک گذاشته شود. (۳) زیرساخت‌های این شبکه باید دائماً مورد بررسی و به روزرسانی قرار بگیرند تا اشکالات آن به راحتی شناسایی و رفع شود. (۴) این شبکه باید بتواند با بهره‌گیری از فناوری‌های روز و الگوگیری از سایر شبکه‌های آموزشی، خود را به عنوان یک رقیب در بین سایر شبکه‌های آموزشی در سایر کشورها معرفی کند.</p>	<p>تهدیدها) (۱) خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی‌های موبایل (۲) استفاده بی‌رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی (۳) اعمال هزینه اینترنت برای خیلی از خانواده‌ها (۴) به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد</p>	<p>تهدیدها) (۱) خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی‌های موبایل (۲) استفاده بی‌رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی (۳) اعمال هزینه اینترنت برای خیلی از خانواده‌ها (۴) به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد</p>
<p>WT (استراتژی‌هایی که بر اساس از بین بردن نقاط ضعف، به منظور مبارزه با تهدیدها پایه‌گذاری شده‌اند): (۱) استفاده از برنامه‌های کاربردی مناسب در کنار شبکه شاد در صورت ایجاد اختلال در این شبکه به منظور حفظ تعامل و جلوگیری از ایجاد اختلال در روند آموزش (۲) سواد رسانه‌ای مسئله مهمی است که باید با تولید محتواهای آموزشی کافی در این حوزه، میزان آگاهی دانش آموزان و خانواده‌هایشان را افزایش داد و خانواده‌ها نیز بتوانند به راحتی اشکالات موجود در شبکه را شناسایی کرده و آن را به جامعه متخصصان اطلاع رسانی کرده و پیشنهادات خود را در جهت هرچه بهتر شدن این شبکه ارائه دهند. (۳) وضع قوانین و مقررات روشن و صریح در خصوص میزان استفاده از فضای مجازی و ارائه تسهیلات مناسب در صورت استفاده درست و متناسب از اینترنت به دانش آموزان</p>	<p>ST (استراتژی‌هایی که بر اساس استفاده از نقاط قوت، به منظور مبارزه با تهدیدها پایه‌گذاری شده‌اند): (۱) برای استفاده درست و مناسب از اینترنت و فضای مجازی باید آموزش‌های لازم هم به دانش آموزان و هم خانواده‌هایشان ارائه شود. (۲) استفاده از برنامه‌های جانبی به منظور نظارت بر فعالیت دانش آموزان در فضای مجازی توسط والدین و آموزش دادن به آن‌ها که به منظور نظارت بر فعالیت فرزندان خود چگونه عمل کنند. (۳) تهیه محتواهای آموزشی مناسب جهت استفاده درست دانش آموزان و والدین آن‌ها از فضای مجازی و نحوه کار با شبکه شاد و به اشتراک گذاشتن اطلاعات به شکل‌های مختلف (۴) فراهم کردن ایجاد تعامل بیشتر و بهتر دانش آموزان و معلمان به منظور آشنایی با امکانات شبکه و نحوه استفاده از آن</p>	<p>تهدیدها) (۱) خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی‌های موبایل (۲) استفاده بی‌رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی (۳) اعمال هزینه اینترنت برای خیلی از خانواده‌ها (۴) به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد</p>	<p>تهدیدها) (۱) خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی‌های موبایل (۲) استفاده بی‌رویه و بدون کنترل دانش آموزان از فضای مجازی (۳) اعمال هزینه اینترنت برای خیلی از خانواده‌ها (۴) به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد</p>

بحث و نتیجه گیری:

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی شبکه دانش آموزی شاد با رویکرد SWOT به منظور ارائه راهبردهایی جهت بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه انجام شد. در خصوص مهم ترین نقاط قوت شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از دیدگاه دبیران و دانش آموزان؛ گویه های «امکان حذف و ویرایش پیام های ارسالی»، «جلوگیری از گسترش ویروس کرونا»، «وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات»، «امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده» به ترتیب بیشترین میانگین از مهم ترین قوت های شبکه اجتماعی شاد می باشند. و گویه «جذاب و بر انگیزاننده بودن»، از کمترین میانگین در زمینه نقاط قوت شبکه شاد بین دبیران و دانش آموزان برخوردار می باشد.

در رابطه با گویه «جلوگیری از ویروس کرونا» یافته های این بخش با یافته هایی نظیر یولیا (۲۰۲۰) که عقیده دارد که بیماری همه گیر ناشی از ویروس کرونا معلمان و دانش آموزان را مجبور می کند تا در خانه درس بدهند و درس بخوانند تا شیوع این بیماری کاهش یابد همخوانی دارد. در رابطه با گویه های «وجود فضای ابری و امکان ذخیره اطلاعات، امکان ذخیره کلاس و محتوای ارائه شده» با توجه به این که یادگیری برای دانش آموزان با بهره هوشی مختلف و وجود تفاوت های فردی با سرعت متفاوتی اتفاق می افتد وجود این نقاط قوت به دانش آموزان این امکان را می دهد تا بر طبق توانایی و ویژگی های فردی خود سرعت یادگیری شان را تنظیم کنند و در صورت نیاز همیشه می توانند به محتوا دسترسی داشته باشند و مکرر از آن استفاده کنند.

در رابطه با گویه «جذاب و بر انگیزاننده بودن» که کمترین میانگین در زمینه نقاط قوت شبکه شاد به خود اختصاص داده، نشان دهنده این است که عامل قوی نبوده است و نیاز به تقویت دارد از جمله می توان با اضافه کردن امکانات ظاهری و کاربردی بیش تر و جاذبه های گرافیکی در آن به گونه ای شود که دانش آموز بتواند در عین یادگیری مناسب، لذت کافی در استفاده از این شبکه را ببرد.

وحدانی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود به این نتایج دست پیدا کرد که: بستر های آموزشی یکی از عوامل کلیدی در آموزش مجازی و یکی از مهم ترین چالش های دست اندرکاران نظام های آموزشی مجازی است. این بستر که مبتنی بر زیر ساخت های فناورانه است باید از کیفیت فنی و پشتیبانی مناسب برخوردار باشد. ابزار برقراری ارتباط (سیستم نرم افزاری مورد استفاده) باید بهره مند از سرعت تبادل داده بسیار بالایی باشد تا امکان تعامل سازنده و مثبت میان دانش آموزان با معلمان و دانش آموزان با یکدیگر فراهم باشد. امکانات نرم افزار مورد استفاده باید قابلیت متنوع و مورد نیاز کلاس های آنلاین و آفلاین را داشته باشد. امکان حضور و غیاب، برگزاری آزمون، تعامل دوسویه اجرای زنده، استفاده همزمان چندین نفر، نظر سنجی، تشکیل گروه های تعاملی (برای بحث های گروهی)، به اشتراک گذاری محتواها و... از جمله ویژگی های مهمی است که باید نرم افزار مورد استفاده داشته باشد. ارتباطات دو سویه در آموزش نیز از سوی پژوهشگرانی چون زارعی زوارکی (۱۳۹۲) گرکورت و همکاران (۲۰۱۲) مهم تلقی شده است. از آن جهت که برقراری ارتباط یا تعامل، نوع اصلی فعالیت در فرآیند یاددهی- یادگیری است و یادگیری، حاصل ارتباط مستمر بین عناصر یادگیری همچون یادگیرندگان دیگر و معلم

است این امکان باید فراهم گردد. زارعی زوارکی و سیدی نظرلو (۱۳۹۲) اذعان داشتند برقراری رابطه و ایجاد تعامل میان عناصر آموزش رمز یاددهی- یادگیری موفق و اثر بخش در آموزش مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات است.

در خصوص مهم ترین نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از نظر دبیران، گویه های «محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت»، «نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده ها»، «وابستگی و اعتیاد به اینترنت»، به ترتیب مهمترین نقاط ضعف شبکه اجتماعی دانش آموزی باشد این در حالی است که از نظر دانش آموزان گویه های «محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت»، «دلزدگی دانش آموزان به دلیل دادن تکالیف زیاد به دانش آموزان»، «ناتوانی خانواده های پایین جامعه برای تهیه پیش نیاز های شبکه شاد» از مهمترین نقاط ضعف شبکه اجتماعی شاد می باشد. و گویه «رویارویی با مطلب و صفحات ناآشنا هنگام فعالیت در شبکه شاد» هم از نظر دبیران و هم دانش آموزان از کمترین میانگین برخوردار می باشد.

در رابطه با گویه های «محدودیت در پهنای باند و پایین بودن سرعت اینترنت و نیاز به پهنای باند وسیع برای جابجایی داده ها»، می توان گفت که این نقطه ضعف می تواند ویژگی اصلی و منحصر به فرد این شبکه ها که تعامل پویا و دوسویه است، را خدشه دار نماید. سرعت بالای اینترنت در تمامی کارهایی که با اینترنت انجام می شود اهمیت زیادی دارد، در شرایط آموزش آنلاین که تعداد زیادی از دانش آموزان و معلمان به شبکه های آنلاین رو آورده اند این نقطه ضعف می تواند این آموزش ها را تحت تاثیر قرار دهد. علی رغم تلاش ها و اقدامات موثر متولیان و مسئولان آموزش و پرورش در امر راه اندازی سامانه شاد، شواهد اولیه نشان از آن دارد آموزش از طریق سامانه شاد نیازمند امکانات، پیش نیازها و تخصص های خاص دارد که در نقاط زیادی از کشور این شرایط فراهم نیست. استفاده از آموزش های الکترونیکی در صورتی که بستر آن آماده باشد و در شرایط مناسب انجام شود می تواند به یادگیری بهتر دانش آموزان کمک کند. علاوه براین هرچه خانواده ها در تنگنای مالی قرار داشته باشند، در نتیجه استفاده کمتری از فناوری خواهند داشت. در نتیجه دانش آموزان آنها از تحصیل باز می مانند. مگر در مواردی که هزینه های دسترسی کاهش یابد و امکان دسترسی در همه کشور افزایش یابد. یافته های این بخش با یافته هایی نظیر یافته های عباسی و همکاران (۱۳۹۹)، محمدی مهر و همکاران (۱۳۹۹)، مشکات نادری (۱۳۹۹)، محمد یاری یالقوز آقاج و شهیدی (۱۳۹۹)، زینی وندنژاد و نویدی (۱۳۹۹)، صائمی و همکاران (۱۳۹۴) مبتنی بر نبود امکانات فنی مناسب، عدم زیرساخت های آموزشی، کمبود دسترسی به اینترنت، عدم دسترسی برابر همه دانش آموزان به ابزار های ارتباطی، کند بودن سرعت اینترنت و افزایش هزینه های خانواده ها، همخوانی دارد.

در عصر ارتباطات و فناوری اطلاعات، نیاز به کلاس های آموزشی برخط ضروری است؛ کلاس هایی با داشتن زیر ساخت های لازم و اپلیکیشن های مناسب با محیط مطلوب و با امکانات ضروری که برطرف کننده نیاز های معلمان و روش های تدریس علمی بر اساس نظریات و پژوهش های روانشناسان یادگیری باشد؛ امری که سایر

کشور های جهان از سال ها قبل به آن توجه داشته و با بستر سازی مناسب نسبت به رفع نواقص و کمبود های آن و طراحی اپلیکیشن های مناسب اقدام کرده اند. برای ساخت اپلیکیشن باید پژوهش ها و نظریات روانشناسی تربیتی را در نظر گرفت. اما پیش از ساخت این اپلیکیشن، افزایش پهنای باند اینترنت و پوشش سراسری سرعت اینترنت در کشور و ارائه یارانه اینترنت به خانواده های دانش آموزان کم درآمد جهت استفاده همه گیر در راستای تحقق عدالت آموزشی، الزامی است.

در رابطه با گویه «رویارویی با مطلب و صفحات ناآشنا هنگام فعالیت در شبکه شاد» که از کمترین میانگین برخوردار می باشد. این نتایج نشان دهنده این است که شبکه اجتماعی شاد به عنوان یک شبکه بومی توانسته است نقطه ضعفی که سایر شبکه های اجتماعی دارند و آن محتوای گسترده غیر درسی است، را پوشش داده و بخش مهمی از دغدغه های والدین در رابطه با رویارویی دانش آموزان با صفحات و مطالب غیر درسی را پوشش دهد. این نتایج با یافته عبدالله زاده (۱۳۹۹) مبتنی بر این که استفاده از شبکه اجتماعی شاد به دلیل این که به صورت مدیریت شده، با هدف بهبود دسترسی دانش آموزان به اساتید خود طراحی شده است و محتوایی به غیر از آموزشی ندارد که دانش آموزان سرگرم محتوای دیگر شوند که این امر نقش مثبتی در بهبود تمرکز دانش آموزان خواهد داشت و در نتیجه منجر به بهبود عملکرد تحصیلی خواهد شد، همخوانی دارد.

در خصوص مهم ترین فرصت های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از نظر دبیران گویه های «جلوگیری از قطع جریان آموزش و یادگیری در شرایط اضطراری»، «امکان به اشتراک گذاشتن اطلاعات»، «آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزش فضای مجازی و توسعه آموزش مجازی» مهمترین فرصت های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) هستند در حالی که از نظر دانش آموزان گویه های «آشنایی دانش آموزان با جنبه های آموزش فضای مجازی و توسعه آموزش مجازی»، «ایجاد بستری امن برای آموزش»، «آشنایی دانش آموزان با تولید محتوا در بستر فضای مجازی» مهمترین فرصت های شبکه اجتماعی شاد می باشند.

یکی از فرصت های اساسی که استفاده از شبکه های اجتماعی در آموزش و یادگیری فراهم می آورد، امکان دریافت اطلاعات جدید و مورد نیاز بدون محدودیت است. آنچه در این خصوص مسلم است این است که استفاده از شبکه های مجازی، یادگیرندگان و اساتید را قادر می کند که به آسانی به محتوای یادگیری مورد نیاز خود دسترسی پیدا کرده و به همان سادگی نیز آن را گسترش و نشر دهند. یا پیکی و هودانیلی در این خصوص (۲۰۱۳) اظهار می دارند که محیط یادگیری نامحدود است که در آن تجارب دانش آموزان به طور مداوم با برنامه های شبکه اجتماعی مجازی تازه می شود و آنها می توانند با به اشتراک گذاری منابع و اطلاعات به محتوای نامحدودی دسترسی پیدا کنند. شبکه های اجتماعی میتوانند مکمل جریان آموزش باشند، فرصت بسیار خوبی را در اختیار متولیان آموزش قرار دهند تا در شرایط اضطرار (سیل، زلزله، آلودگی هوا، بیماری و...) و عدم امکان حضور در کلاس درس به عنوان یک روش جایگزین استفاده شود. یافته های این بخش با یافته های سلیمی و فردین (۱۳۹۹) مبتنی بر توجه ویژه به آموزش مجازی و استفاده از امکانات سازمانها و ارگان ها، ایجاد فرصت آموزشی برابراز طریق رسانه

ملی و استفاده از تمام جوانب آموزش مجازی مانند تدریس آنلاین، ارتباطات خصوصی و... آموزش های مجازی را جذابتر و مفید تر میسازد. همچنین با یافته محمدی مهر و همکاران (۱۳۹۹) مبتنی بر این که شبکه اجتماعی شاد در بعد آموزشی سازمان دهنده جلوگیری از عقب ماندگی تحصیلی در زمان تعطیلات و ایجاد فرصت بروز خلاقیت برای دانش آموزان بود، همخوانی دارد.

در خصوص مهم ترین تهدیدهای های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از نظر دبیران، گویه های «خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل»، «اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها»، «به خطر افتادن سلامتی دانش آموزان به دلیل استفاده مداوم از شبکه شاد» مهم ترین تهدیدهای های شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) هستند دانش آموزان نیز گویه های «اعمال هزینه های اینترنت برای خیلی از خانواده ها»، «خطر اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و گوشی های موبایل»، «انداختن بار آموزش و یادگیری بر دوش دانش آموز» از مهم ترین تهدید های شبکه اجتماعی شاد می دانند.

در خصوص تبیین یافته های این بعد می توان گفت وابستگی دانش آموزان به فضای مجازی در سال های اخیر یکی از چالش های اصلی والدین و مدارس بوده است که این امر در حال حاضر با توجه به مجازی شدن کلاس ها و استفاده بیشتر دانش آموزان از اینترنت به مشکلی فراگیر تر تبدیل شده است. شواهدی وجود دارد که نشان می دهد استفاده از فناوریهای دیجیتال در خانه یا مدرسه نیازمند دسترسی به اینترنت و کسب مهارت های لازم برای تحصیل در فضای مجازی است. همین امر می تواند از جمله محدودیت های این مسئله باشد. در دسترس بودن دائم تلفن هوشمند یا رایانه متصل به اینترنت و به عبارتی استفاده بی رویه و بدون هدف موجب اختلال در عملکرد تحصیلی دانش آموزان می گردد در مقابل آن استفاده هدف دار و ابزار گونه از این امکانات می تواند موفقیت تحصیلی را برای دانش آموزان به ارمغان آورد. محققان به این نتیجه رسیده اند که آشنایی نداشتن دانش آموزان با فضای مجازی، باعث می شود دانش آموزان ساعات زیادی را در فضای مجازی و اینترنت به سر ببرند و این می تواند زمینه ساز وابستگی دانش آموزان به گوشی و فضای مجازی و آسیب پذیری دانش آموزان شود. این مورد با یافته های (یانگ و تانگ، ۲۰۰۷؛ شن و همکاران، ۲۰۰۸). مبنی بر این که حتی دانش آموزان نیز ممکن است به اینترنت معتاد شوند همخوانی دارد. استفاده مکرر از اینترنت و گذراندن اوقات زیاد در فضای مجازی با انبوهی از اطلاعات و تازگی ها، جستجو در این فضا برای پاسخ به بعضی تکالیف درسی، بازی های آنلاین سرگرم کننده می تواند سبب اعتیاد دانش آموزان به اینترنت و رایانه باشد که خود می تواند مشکلات جسمی و روحی به دنبال داشته باشد.

در نهایت بر اساس نتایج بدست آمده پژوهش می توان راهبردهای زیر را برای بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه پیشنهاد داد:

الف) راهبردهای بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه بر اساس نقاط قوت شناسایی شده

- رفع محدودیت در تعداد کلمات جهت اضافه کردن یا حذف
- اضافه کردن استفاده از انواع خط مثل خط نستعلیق و ...

- آموزش به کاربران در خصوص ویرایش پیام
- رفع محدودیت در میزان فضای در دسترس کاربر برای ذخیره فایل ها
- افزایش امنیت ذخیره سازی در فضای ابری
- تامین زیر ساخت های سخت و نرم
- ب) راهبردهای بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه بر اساس نقاط ضعف شناسایی شده
 - جلوگیری از اختلالات فناوری و نیز تدوین محتوای مطلوب
 - تجدید نظر در سیاست های مربوط به ارائه خدمات اینترنتی
 - رفع انحصار مخابرات و تقویت بخش خصوصی حاضر در اینترنت ثابت
 - ارائه تسهیلات به خانواده ها جهت تامین تجهیزات
 - در اختیار قرار دادن اشتراک رایگان به خانواده های کم برخوردار
 - افزایش تفریحات خانوادگی و غنی کردن اوقات فراقت
 - وضع قوانین برای استفاده از اینترنت
- معرفی کتاب و تولید محتوای آموزشی در خصوص ضرورت استفاده بهینه از اینترنت
- ج) راهبردهای بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه بر اساس فرصت های شناسایی شده
 - استفاده از اپلیکیشن های کاربردی به صورت آنلاین و آفلاین با قدرت و قابلیت بازخورد تعاملی
 - وارد کردن مسائل تربیتی در شبکه شاد
 - افزایش حجم ذخیره سازی فضای ابری
 - فراهم کردن امکان بارگذاری فایل ها، تصاویر، ویدئوها و داده ها توسط دانش آموزان
 - آمادگی جامعه در خصوص آموزش های مجازی
 - معرفی فضای مجازی به عنوان ابزار یادگیری نه، به عنوان هدف
 - رها نکردن دانش آموزان در فضای مجازی به عبارتی ایجاد محدودیت دسترسی به ابزار هوشمند.
- د) راهبردهای بهبود برنامه درسی دوره اول متوسطه بر اساس تهدیدهای شناسایی شده
 - دادن آموزش های لازم در خصوص محاسن و معایب آموزش مجازی
 - افزایش سواد رسانه ای و اینترنتی خانواده ها
 - افزایش سواد رسانه ای و اینترنتی دانش آموزان
 - استفاده از تکنولوژی و ابزار های مراقبتی برای حفاظت از دانش آموزان در برابر آسیب های فضای مجازی

فهرست منابع:

- اسکندری، حسین، جلالی جواران، اعظم (۱۳۹۹). آموزش و پرورش در بحران. کرونا در جامعه ایران سویه های فرهنگی و اجتماعی (مجموعه مقالات) تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- چراغ ملایی، لیلا و همکاران (۱۳۹۳). «استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در آموزش- فرصت ها و چالش ها»، فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی، دوره ۱۰، شماره ۳، صص ۲۷-۳۰.
- زارعی زوارکی، اسماعیل؛ قربانی، حمیدرضا (۱۳۹۴). «تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان»، فناوری آموزش و یادگیری، سال اول شماره ۳ صص ۲۴-۳۶.
- موحدی، منیره؛ اسماعیلی، فرهاد؛ محمد صادق؛ غلامی پور، نادیا (۱۳۹۴). «تاثیر یادگیری تلفیقی مبتنی بر شبکه های اجتماعی بر خودکارآمدی دانش آموزان متوسطه دوم در درس ریاضی» فناوری آموزش و یادگیری، شماره ۳، صص ۲۲-۷.
- طوفانی نژاد، احسان (۱۳۹۷). طراحی الگوی آموزشی محیط یادگیری غنی شده با شبکه اجتماعی مجازی و تاثیر آن بر میزان یادگیری و مهارت های اجتماعی دانش آموزان با آسیب شنوایی در درس علوم». رساله دکتری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.
- زمانیان، مینا (۱۳۹۵). نقش استفاده از شبکه های اجتماعی در عملکرد تحصیلی با میانجی گری یادگیری غیر رسمی و درگیری تحصیلی دانشجویان دانشگاه های بیرجند». پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه بیرجند.
- وزارت آموزش و پرورش، (۱۳۹۹). «راهنمای اپلیکیشن شاد ۲»، کد مطلب ۱۲۷۲۵۰۸ بازیابی از <https://www.medu.ir/>
- Baran, B. (2010). Facebook as a formal instruction environment. *British Journal of Education, Middle Grades Review*, v6 n2 Article 4.146-149.
- Chu, S.K.W., Capio, C.M., van Aalst, J.C.W., and Cheng, E.W.L. (2017). Evaluating the use of a social media tool for collaborative group writing of secondary school students in Hong Kong. *Computers & Education*, 110(7), 170-180.
- De-Marcos, L., Garcia-Lopez, E., & Garcia-Cabot, A. (2016). On the effectiveness of game-like and social approaches in learning: Comparing educational gaming, gamification & social networking. *Computers & Education*, 95, 99-113
- Hodges, Tracey S.; Kerch, Cailin; Fowler, Melisa (2020). Teacher Education in the Time of COVID-19: Creating Digital Networks as University-School-Family Partnerships
- Jordan, Katy; Weller, Martin (2018). [Academics and Social Networking Sites: Benefits, Problems and Tensions in Professional Engagement with Online Networking](#). *Journal of Interactive Media in Education*, v2018 n1 Article 1.
- Mangkhang, Charin (2021). [Design of Community-Based Transdisciplinary Learning for Social Studies Teachers in the Diverse School Contexts, Northern of Thailand](#). *Journal of Education and Learning*, v10 n3 p17-26
- Ng, Davy Tsz Kit; Chu, Samuel Kai Wah (2021). Motivating Students to Learn AI through Social Networking Sites: A Case Study in Hong Kong. *Online Learning*, v25 n1 p195-208
- Sahin, Fatih; Yenel, Kubra (2021). [Relationship between Enabling School Structure, Teachers' Social Network Intentions and Professional Learning Community](#). *Research in Pedagogy*, v11 n1 p17-29.
- Szeto, E. (2015). Community of Inquiry as an instructional approach: What effects of teaching, social and cognitive presences are there in blended synchronous learning and teaching? *Computers & Education*, 81, 191-201
- Vanourek, Gregg (2020). Schooling COVID-19: Lessons from Leading Charter Networks from Their Transition to Remote Learning. Thomas B. Fordham Institute
- Zydney, J. M., McKimmy, P., Lindberg, R., & Schmidt, M. (2019). Here or their instruction: Lessons learned in implementing innovative approaches to blended synchronous learning. *TechTrends*, 63(2), 123-132.
- Scherzinger, Lamia (2021). Course Networking: How a Social Media Platform Can Connect Us in a Crisis. *Journal of Teaching and Learning with Technology*, v10 p397-399
- Vanichvatana, Sonthya (2020). How Social Network Applications Enhancing Team Project Collaborations at Home. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, v15 n2 p386-398.

Griffiths, Amy Jane; Brady, John(2020). The Implementation of a Regional Education Network through the Application of the Developmental Evaluation Process: A Case Study. *School Leadership Review*, v15 n1 Article 24.

Abdelraheem, Ahmed Yousif; Ahmed, Abdelrahman Mohammed(2018). The Impact of Using Mobile Social Network Applications on Students' Social-Life. v11 n2 p1-14

